

POROČILO

Poročilo o stanju bobnarice *Botaurus stellaris* na Cerkniškem jezeru v letu 2020

pripravil: Primož Kmecl

Ljubljana, februar 2021

Fotografija na naslovnici: Bobnarica *Botaurus stellaris* (foto: Alen Ploj)

Predlog citiranja:
Kmecl P. (2021): Poročilo o stanju bobnarice *Botaurus stellaris* na Cerkniškem jezeru v letu 2020. Poročilo. Projekt LIFE Stržen (LIFE16NAT/SI/000708). DOPPS, Ljubljana.

KAZALO

POVZETEK 4

UVOD 5

STANJE VODE NA CERKNIŠKEM JEZERU V LETU 2020 5

METODA 6

REZULTATI IN DISKUSIJA 6

ZAKLJUČKI 7

VIRI 8

POVZETEK

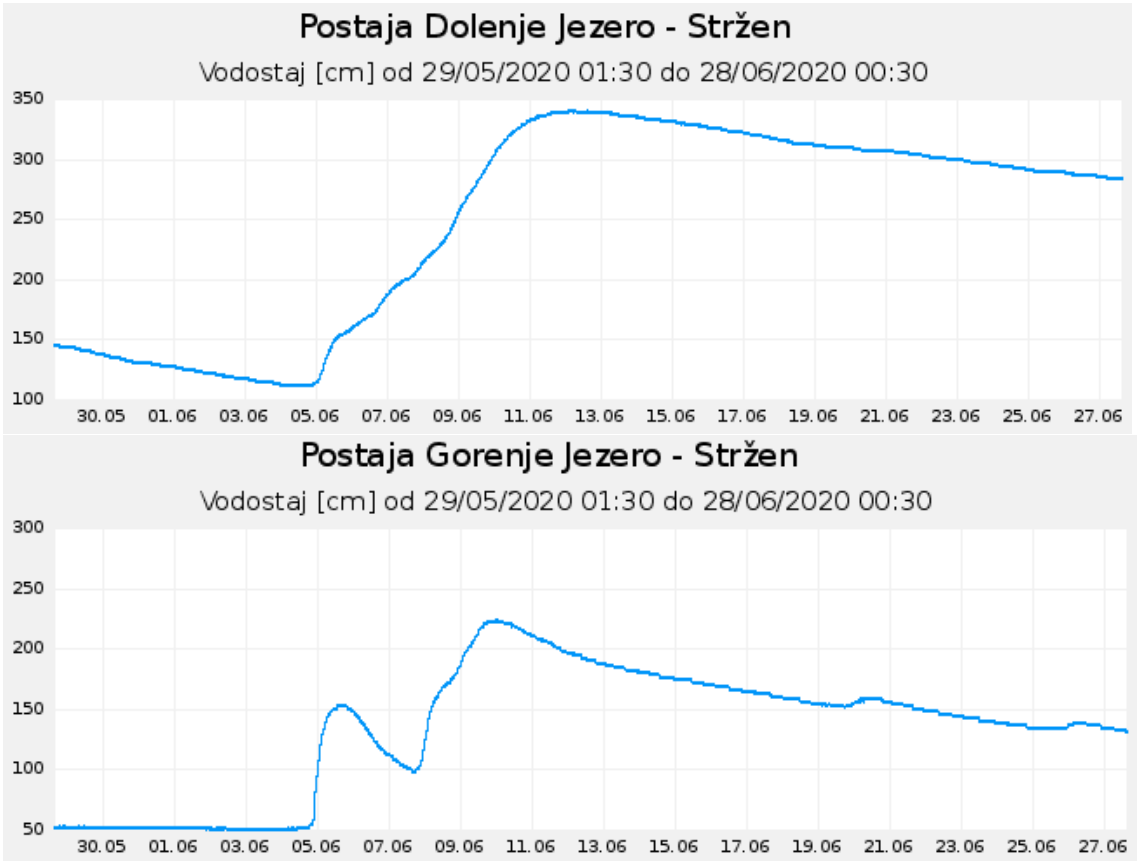
Nestanovitni nivo vode (suša na začetku gnezditve, visoka voda v juniju) je vsaj do konca junija onemogočal uspešno gnezditev bobnarice na Cerkniškem jezeru v letu 2020. Bobnarica se je zadrževala v glavnem čez celo sezono na območju Levišč, zabeležili smo tudi verjetno prisotnost ene samice, na jezeru se je med gnezditveno sezono najverjetneje zadrževal le en samec.

UVOD

Poročilo o stanju bobnarice na Cerkniškem jezeru v letu 2020 je bilo pripravljeno v okviru akcije D1 projekta LIFE Stržen. Gre za rezultate triangulacije in ostalih opazovanj bobnarice na Cerkniškem jezeru, na podlagi katerih smo določili območje, kjer se je bobnarica v letu 2020 na jezeru pretežno zadrževala. Leto 2021 je zadnje projektno leto trianguliranja na jezeru.

STANJE VODE NA CERKNIŠKEM JEZERU V LETU 2020

Gnezdilno sezono za bobnarico so v letu 2020 zaznamovale ekstremne vodne razmere. Aprila in prvo polovico maja je vladala suša (ARSO 2020), po 5. 6. 2020 pa je voda narasla za skoraj dva metra in pol, merjeno na merilni postaji Dolenje jezero oziroma skoraj dva metra, merjeno na merilni postaji Gorenje jezero (slika 1). Oboje je imelo najverjetneje uničujoč vpliv na poskuse gnezditve bobnarice, prav tako pa v tem obdobju tudi uničujoč vpliv na ostale gnezdilke jezera – zaradi naglega dviga vode so propadla gnezda v trstičju, povečala pa se je tudi celotna površina jezera, zaradi česar so v tem obdobju propadla gnezda travniških vrst.

Slika 1: Višina vode na Cerkniškem jezeru med 29. 5. in 28. 6. 2020 (zgoraj merilna postaja Dolenje Jezero, spodaj merilna postaja Gorenje Jezero, vir: https://www.arso.gov.si/vode/podatki/, 29. 6. 2020)

METODA

V gnezdilni sezoni 2020 so nam vodne razmere v glavnem onemogočile izvedbo standardne triangulacije po O'Donnell et al. (2013). Bobnarica je začela bobnati šele po 17. 5., še takrat pa je bobnala zelo potiho in z velikimi razmaki (10 minut in več). Triangulacijo smo bolj ali manj uspešno izvedli 29. 3., 3. 4., 21. 5., 6. 6., v glavnem smo se nato osredotočili na identifikacijo pevskih mest.

Že med popisi prejšnjih let smo ugotovili, da je primernejša metoda kot triangulacija z velike razdalje popis s čimvečje bližine pevskega mesta. V letu 2020 smo tako uporabili kombinacijo metod.

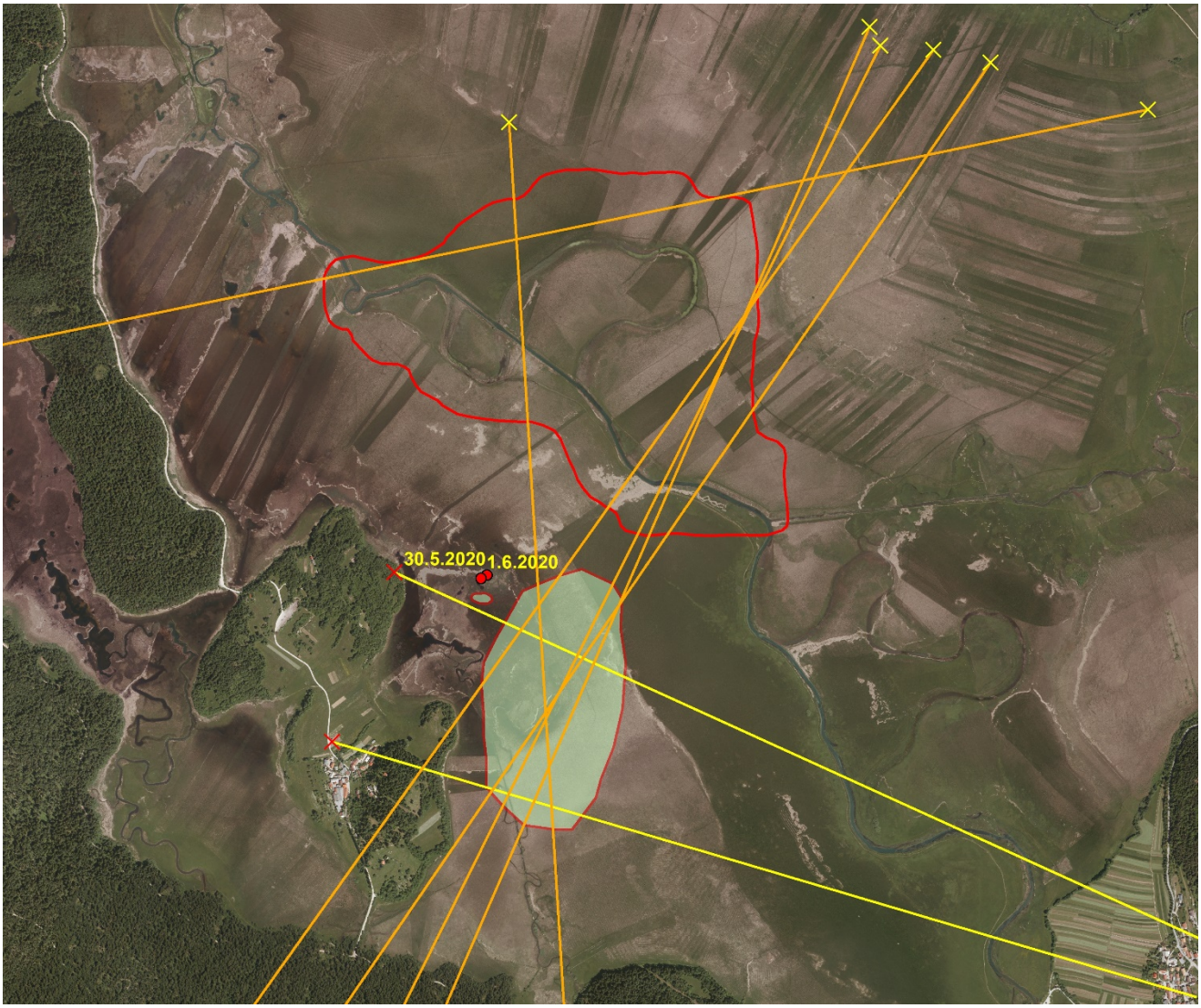
Smeri bobnanja smo odčitali s kompasom, podatke o smereh smo nato obdelali v programu ArcGIS, in sicer z orodjem »Bearing Distance to Line«.

REZULTATI IN DISKUSIJA

V letu 2020 je bil teritorialni samec bobnarice na Cerkniškem jezeru prvič zaznan relativno pozno oziroma je pozno začel bobnati. Prvič je bilo bobnanje slišano šele 17. 5. 2020 (spletni portal NOAGS), kar je bistveno kasneje (približno mesec in pol) kot v letu 2019 (Denac 2019).

Za bobnarico smo v letu 2020 pridobili naslednje podatke iz triangulacije in ostalih popisov:

- **29. 3. 2020** izvedena triangulacija (popis s treh točk, dodatno pregledano celo jezero), bobnarica ne bobna
- **3. 4. 2020** točka Levišča, bobnarica ne bobna; enako poročajo sodelavci Notranjskega regijskega parka (Tine Schein *osebno*)
- **1. 5. 2020** točka sotočje Lipsenjščica-Stržen, bobnarica ne bobna
- **21. 5. 2020** (04.30), bobnarica je začela bobnati, a zelo potiho, zabobna le dvakrat na nekaj minut – triangulacije se ne da izvesti; lokacija je bila ob Strženu med Belim bregom in Ključi. Vode je bilo zelo malo, Levišča niso polna, trstišče med Levišči in Strženom je bilo bolj ali manj suho, novo trstje pa je bilo še nizko.
- **21. 5. 2020** (22.16-22.44): ponovni poskus triangulacije; bobnarica bobna šibko, triangulacija ni dala rezultata (slika 2), le generalno smer, bobnarica se je zadrževala v Leviščih
- lov bobnarice **24. 5. 2020**, samec bobna v Leviščih (Denac 2021)
- lov bobnarice **1. 6. 2020**, samec bobna izjemno poredko (interval več deset minut), prav tako v Leviščih, in ga je zelo težko locirati (Denac 2021). Ob poskusu lova smo splašili še en osebek, domnevno samico, saj je pel le en samec. Verjetno je na območju Levišč prišlo do poskusa gnezditve, gnezdo pa je zaradi visoke vode po 5. 6. verjetno propadlo.
- **6. 6. 2020** (22.47-00.37) izvedena triangulacija iz druge strani jezera (smer Žerovnica)
- **30. 6. 2020** in **1. 7. 2020** (ponoči med kartirnim popisom): bobnarica intenzivno bobna (interval na minuto). Ker smo domnevali, da je za gnezditev prepozno, triangulacije nismo več izvedli.

Slika 2: Podatki o pojavljanju bobnarice na Cerkniškem jezeru v letu 2020: triangulacija 21. 5. (rumene linije), triangulacija 6. 6. (oranžne linije), okvirno območje pojavljanja na osnovi teh dveh triangulacij (veliko zeleno območje); dve lokaciji in manjše območje pojavljanja (zeleno območje, 1. 6.) smo zabeležili med lovom na bobnarico; mirna cona v Ključih je zamejena z rdečo črto.

ZAKLJUČKI

Na podlagi zbranih podatkov lahko zaključimo:

- nestanovitni nivo vode (suša na začetku gnezditve, visoka voda v juniju) je vsaj do konca junija onemogočal uspešno gnezditev bobnarice na Cerkniškem jezeru v letu 2020
- bobnarica se je zadrževala v glavnem čez celo sezono na območju Levišč
- zabeležili smo verjetno prisotnost ene samice
- na jezeru se je med gnezditveno sezono najverjetneje zadrževal le en samec

Slika 3: Stanje vode 12. 6. 2020 (po začetku deževja) – slika s popisa mirne cone v Ključih

VIRI

ARSO (2020): Hidrološka suša v obdobju januar – april 2020. [https://www.arso.gov.si/vode/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/Hidrolo%c5%a1ka%20su%c5%a1a%20januar-april%202020.pdf], 09/02/2021.

Denac K. (2019): Stanje bobnarice *Botaurus stellaris* na Cerkniškem jezeru v letu 2019. Poročilo. Projekt LIFE Stržen (LIFE16NAT/SI/000708). DOPPS, Ljubljana.

Denac K. (2021): Lov bobnarice *Botaurus stellaris* na Cerkniškem jezeru v letu 2020. Poročilo. Projekt LIFE Stržen (LIFE16NAT/SI/000708). DOPPS, Ljubljana.

O'Donnell C. F. J., Williams E. M., Cheyne J. (2013): Close approaches and acoustic triangulation: techniques for mapping the distribution of booming Australasian bittern (*Botaurus poiciloptilus*) on small wetlands. Notornis 60: 279-284.